

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOLOGIE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE FILOLOGIE**

**TEZĂ DE DOCTORAT
REZUMAT**

**Conducător de doctorat:
Prof. univ. dr. habil. DIANA CÂMPAN**

**Student-doctorand:
CARMEN IOANA POPA**

**ALBA IULIA
2020**

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOLOGIE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE FILOLOGIE**

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

**MITUL ANDROGINULUI – MIGRAȚII, MUTAȚII ȘI DESTRUCTURĂRI.
REPREZENTĂRI ÎN PROZA SECOLULUI XX**

**Conducător de doctorat:
Prof. univ. dr. habil. DIANA CÂMPAN**

**Student-doctorand:
CARMEN IOANA POPA**

**ALBA IULIA
2020**

CUPRINS

INTRODUCERE	5
Capitolul 1 – Migrația androgenului dinspre arhetip către destructurarea mitului.....	21
1.1. Mitul androgenului – fondul paradigmatic al plenitudinii (Platon, <i>Banchetul</i>)	27
1.1.1. Celelalte Cuvântări	35
1.2. Despre iubire, dincolo și dincoace de simplitate (Platon, <i>Phaidros</i>)	43
1.3. Travestirile intersexuale și androginia (bisexualitatea) zeilor	47
1.3.1. Travestirile intersexuale și metamorfozele identitare în <i>Metamorfozele</i> poetului latin Ovidiu.....	70
1.3.2. Metamorfozarea elementului masculin în floare - șansa transgresiunilor împlinitoare.....	73
1.3.3. Cer-Pământ, Soare-Lună – bipolarizarea fondului primar	76
1.4. <i>Nașteri mistice</i>	84
1.5. <i>Coincidentia oppositorum</i>	90
1.6. Perechile de contrarii în alchimie. Androgenul ermetic	107
1.7. Meluzina – un posibil simbol și amplele lui deschideri	115
1.8. Adam și Eva – interogarea matricei	118
Capitolul 2 – Mitul androgenului. Replieri, asumări și câteva ipostazieri ale destructurării acestuia în proza europeană a sec. XX	129
2.1. Crizele lumii moderne și provocările imaginarului: mutațiile mitului androgenului dinspre fondul primar spre surogate și demitizare. Un nou mit: ratarea perechii	129
2.2. Mișcarea mărcilor androgenului dinspre echilibru către scindare. Maladii identitare și măștile perfecțiunii	131
2.2.1. Templul lui Zosimos – un spațiu prin excelență de tip androgen. Un model uitat.....	131
2.2.2. Spațiul și timpul traumatizate și traumatizante	133
2.3. Thomas Mann – paradigmatica pulverizare a spațiului devorator și derapajele mitului androgenului	138
2.3.1. <i>Moartea la Veneția</i> – fascinantă abandonare de sine în mirajul perfecțiunii	139
2.3.2. <i>Muntele vrăjtit</i> – Sinele dublu, Carnavalul și alchimia ființei (im)perfecte	150

2.3.2.1. Despre alchimie și Carnaval în <i>Muntele vrăjit</i>	161
2.4. Franz Kafka. Unitatea întemnițată (<i>Castelul</i>)	163
2.5. Robert Musil – imperiala deconstructură a mitului	171
2.5.1. <i>Rătăcirile elevului Törless</i> . Feminitatea mascată în masculinitate	172
2.5.2. <i>Omul fără însușiri</i> . Gemelariitatea ca (ne)șansă a întâlnirii	176
2.6. Hermann Hesse. Mit, rit, dans și fabuloasa travestire (<i>Lupul de stepă</i>)	182
2.7. D. H. Lawrence. <i>Mysterium conjunctionis</i> (<i>Amantul doamnei Chatterley</i>)	186
Capitolul 3 – Proiecții ale destructurării mitului androgenului în literatura română a secolului XX. Câteva replieri hermeneutice	192
3.1. Liviu Rebreanu. Imposibila joncțiune androgenică (<i>Adam și Eva</i>)	196
3.2. Hortensia Papadat-Bengescu. „Al treilea” – intrusul care sparge sfericitatea (<i>Fecioarele despletite, Concert din muzică de Bach, Drumul ascuns</i>)	203
3.3. Anton Holban. Poetica femininului-caz și a masculinului-normă (<i>O moarte care nu dovedește nimic, Ioana, Jocurile Daniei</i>)	211
3.4. Mateiu I. Caragiale. Bizareria Sinelui divizat (<i>Remember</i>)	223
3.5. Max Blecher. Maladivul inițiativ sau despre fascinațiile androgenului încorsetat (<i>Inimi cicatrizate</i>)	228
3.6. Mircea Eliade. Demitizarea și remitizarea androgenului și a funcțiilor arhetipale (<i>Șarpele, La țigănci, Maitreyi, Noaptea de Sânziene</i>)	234
3.7. V. Voiculescu. Proiecții ale androgenului din perspectiva fabulosului folcloric (<i>Loștița – un miraj, Pescarul Amin – iluzia perfecțiunii</i>)	246
3.8. Mircea Cărtărescu. Ratarea postmodernă a mitului androgenului – androgenul ludic, schimbul identitar și distopicul Tot (<i>Mendibilul, Gemenii, REM</i>)	257
Concluzii.....	281
Bibliografie.....	289

Cuvinte cheie: androgin, hermafrodit, bisexualitate, divinitate, masculin/feminin, Eros, iubire, *coincidentia oppositorum*, Meluzina, Mercurius, *Rebis*, *anima/animus*, centru, fragmentare, topos, boală, timp, spațiu, *înălăuntru – în afară*, dublu

Traversăm, indubitabil, de mai bine de un secol, un timp cultural problematic și problematizant, marcat profund de un șir întreg de orgolii ale omului pragmatic, secularizat și consumist, tentat să supraliciteze până și virtutea de a fi creator de sistem și de a dinamiza protocolul foarte special al așezării mentalului colectiv pe un alt tip de suport ontologic și spiritual decât cel generat de consistența mitologică și arhetipală a lumii. Omul modern este, prin excelență, nu un devorator de esențe mito-simbolice, ci un răstălmăcitor al acestora, asumându-și rolul de reordonare a palierelor cunoașterii și, complementar, a imaginarului creator, după alte principii decât cele consacrate prin validarea codului arhetipal al lumii care plasa, invariabil, existentul în proximitatea sacrului. Demitizarea pătimașă a lumii - îndeletnicire care a marcat paradigmele estetice, filozofice, teologice și socio-culturale ale secolelor XIX-XX - a fost urmată, cu precădere în a doua jumătate a secolului XX, de mișcarea necesară spre formele de re-mitizare a lumii, de îndată ce s-a simțit, acut, vidarea de miez ontologic și de spectacol a semnelor lumii, atunci când o umanitate întreagă, prăbușită din propriul ei mit pe care singură și l-a aruncat la periferie, s-a trezit dezrădăcinată din matricea sacră și spulberată de conflictele majore (macro- și micro-sociale) ale unui secol maladiv și incapabil să mai susțină în echilibru conștiința.

Secolul XX este marcat de criza individualului, de o identitate instabilă și scindată în care Sinele nu mai rezonază cu preajma și cu Celălalt. Omul secolului XX se consumă între înstrăinare și moarte, două praguri definitorii care îl exilează într-o *pseudo-viețuire* la marginea sacrului. Trăiește într-o lume desacralizată în care se opacizează, se *înjumătățește*, omul este supus unui destin care-l vulnerabilizează, devine bolnav într-o societate care-l respinge. Simbolul androginului se degradează, ființa perfectă nu mai există, simbioza dintre cele două instanțe primordiale se degradează.

Cu alte cuvinte, secolul XX îl considerăm a fi, prin excelență, secolul care oglindește și dă măsura migrației dinspre **mitizarea** lumii spre **de-mitizarea** ei și, în anumite circumstanțe, **re-mitizarea** ei într-o proiecție absurdă, ludică, fragmentară, superficială sau denigrantă. Omul

pătrunde într-o lume re-mitizată, dar este respins, este claustrat de spațiile închise-deschise care nu mai protejează, ci aduc ființa în preajma bolii, când spiritul se materializează, devine carnal, palpabil și ușor de mutilat. Individul devine *cel ales* pentru a cumula în sine iubirea metamorfozată în boală, *pată* care îl va înstrăina de matrice și care îl ademenește în profan, unde nu se permite regresia în preformat.

Lumea, *mundus, universum* este „asemuirea contractată”¹ a divinității și își are obârșia în *contractia Unului*, dar omul secolului XX neagă sacrul, *demitizează contractia* și este adus în punctul în care își supune Sinele unei permanente alienări și volatilizări. Astfel, perechea este fragmentată de prezența *altuia (Celuilalt)*, de spațiu, de boală, de obsesii, de scindarea spiritului de corp, de incapacitatea de armonizare dintre *anima* și *animus*, de absența instanței feminine, de unul dintre parteneri.

Cercetarea noastră se dorește a fi un popas hermeneutic, din perspectivă tematologică și comparatistă, asupra mărcilor mito-simbolice ale **androgenului** ca miez arhetipal rezistent și creator, secole de-a rândul, prin *derivatele* asociate Erosului și teoriei complementarității și, cu precădere, asupra *surogatelor mitului perfecțiunii în condiția-pereche*.

Pornind de la un corpus de opere (din arealul universal și românesc) pe care le-am considerat reprezentative pentru ideatica prezentei lucrări, cu un instrumentar variind de la cel din zona istoriei religiilor, filozofiei culturii, hermeneuticii literare și comparatismului, până la teoriile imaginarului, arhetipologie, teoria mentalităților și religie, ne propunem un periplu investigativ în inventarul de simboluri derivate din mitul androgenului, specifice prozei secolului XX.

Motivația alegerii acestei teme de cercetare vine din dorința de a analiza unele constante ale imaginarului creator și de a sensibiliza cititorul cu privire la modul în care literatura secolului XX surprinde, deopotrivă la nivel naratologic și în plan simbolic, distrugerea *Unității* și *uitarea misterului totalității*.

Androgenul, figură arhetipală, este, potrivit lui Mircea Eliade, ființa care cumulează în sine contrariile, este omul desăvârșit, copie a divinității. Mircea Eliade precizează că Naasenii cred că starea, condiția omului androgen este o regresie, o reîntoarcere în pre-format, într-o stare

---

¹ Mihnea Moroianu, *Studiu introductiv, „Leibnizianul de dinainte de Leibniz” - Aspecte ale filosofiei lui Nicolaus Cusanus* la vol. Nicolaus Cusanus, *Coincidentia oppositorum*, vol. I, ediție bilingvă, studiu introductiv, traducere și note de Mihnea Moroianu, Iași, Editura Polirom, 2008, p. 49.

nedeterminată, o stare *totală*, iar *totalizarea* se obține prin regresia în amorf.² Mitul se degradează sau supraviețuiește sub o altă formă (nostalgii, obiceiuri etc.), fără a-și pierde importanța sau structura.³ Ființa încearcă să recreeze *mitul* în vederea (re)descoperirii Paradisului pierdut. Jean Libis consideră că starea androgenul este „una dintre cheile Cunoașterii”⁴, iar Cunoașterea este simbioza, sinteza dintre masculin și feminin. Starea Omului primordial este *privilegiată*, ceea ce presupune că postura lui este *paradisiacă*, *edenică*. Potrivit categoriei de mituri propuse de Victor Kernbach, mitul androgenului se încadrează în seria miturilor fenomenologice, cele care fac referire la existența oamenilor și a lumii.⁵ Mitul androgenului a generat hermafroditismul, bisexualitatea zeităților, metamorfozarea între sexe, confundarea sexelor, *coincidentia oppositorum* etc., imaginea androgenului fiind multifățetată. Momentul-prag este exilul, destrămarea, scindarea instanțelor primordiale, care își doresc contopirea în existența-pereche, când totul se *identifică* și se *confundă*. Prin urmare, androgenul este ființa duală care poartă în Sine semnele perfecțiunii, atât la nivelul corporalității, cât și în plan metafizic. Franz von Baader semnala că androgenul se va reîntregi la sfârșitul timpului, iar scopul căsătoriei este acela de a recrea imaginea omului celest.⁶ Ideea este preluată de la Jakob Böhme și se indică și clipa scindării perechii adamice – somnul –, prima cădere în păcat.⁷

Corpusul de texte (arondate secolului XX ca secol de referință, atitudinilor culturale, variabilelor esteticii și mișcării ideilor) care ne-ar fi putut sluji demersului hermeneutic este extrem de vast (practic nicio categorie de specii sau genuri literare nefiind străină temei), însă intenția noastră analitică nu este una exhaustivă, ci de reprezentare a unor posibile coduri de semnificare a mărcilor androgenului ca un concept desăvârșit ori, din contră, schismatic, fărâmițat sau, pur și simplu, inconsistent, golit de miez și semnificativ pentru o mai largă hermeneutică a căutării și ne-găsirii alterității complementare Eului. Operele selectate surprind, la o analiză de suprafață, ratarea perechii perfecte, invadarea senzorială a cuplului de către terțul interior sau exterior, intruziunea semnelor maladive ale timpului și ale spațiului în mistica

---

² Mircea Eliade, *Mitul reintegrării*, București, Editura Humanitas, 2003, p. 89.

³ Mircea Eliade, *Tratat de istorie a religiilor*, cu o *Prefață* de Georges Dumézil și un *Cuvânt înainte al autorului*, traducere de Mariana Noica, București, Editura Humanitas, 1992, p. 393.

⁴ Jean Libis, *Mitul androgenului*, trad. Cristina Muntean, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2005, p. 109.

⁵ Victor Kernbach, *Miturile esențiale*, antologie de texte cu o introducere în mitologie, comentarii critice și note de referință, București, Editura Științifică și enciclopedică, 1978, p. 9.

⁶ Mircea Eliade, *Mefistofel și androgenul*, traducere de Alexandra Cuniță, f. l., Editura Humanitas, 1995, p. 94.

⁷ *Ibidem*, p. 94.

perechii, intervenția *Altuia* ca semn și incapacitatea ființei de a mai rezona cu Sine, cu preajma și cu jumătatea harică. Astfel, vom interoga matricea ideatică prin popasul exegetic asupra câtorva opere de referință: Thomas Mann – *Moartea la Veneția, Muntele vrăjtit*; Franz Kafka – *Castelul*; Robert Musil – *Rătăcirile elevului Törless, Omul fără însușiri*; Hermann Hesse – *Lupul de stepă*; D. H. Lawrence – *Amantul doamnei Chatterley*; Liviu Rebreanu – *Adam și Eva*; Hortensia Papadat – Bengescu – *Fecioarele despletite, Concert din muzică de Bach, Drumul ascuns*; Anton Holban – *O moarte care nu dovedește nimic, Ioana, Jocurile Daniei*; Mateiu I. Caragiale – *Remember*; Max Blecher – *Inimi cicatrizate*; Mircea Eliade - *Șarpele, La țigănci, Maitreyi, Noaptea de Sânziene*; V. Voiculescu – *Lostrîța, Pescarul Amin*; Mircea Cărtărescu – *Gemenii, Mendebilul, REM*.

Cercetarea de față este structurată în trei capitole majore. Primul capitol, *Migrația androgenului dinspre arhetip către destructurarea mitului*, se organizează în jurul conceptului de **androgen** și dezvoltă problematica **destructurării** lui și a **risipirii în diverse disimulări**. Propunem o succintă lămurire teoretică a conceptelor-cadru (mit, magie, arhetip etc.), pentru a facilita apropierea conceptuală de simbolul androgenului, așa cum este el instituit la nivel mitosimbolic. Lumea este creată din *ciocnirea* elementului feminin cu cel masculin și simbioza lor într-o singură ființă, din care se manifestă *Timpul*. Din punct de vedere escatologic, androgenul se sparge și generează ideea de moarte. Universul ființial este zdrobit, de unde și *neîmplinirea*. Destructurarea mitului, descifrată la nivel biologic, anatomo-referențial, ar conduce spre concepte derivate din inventarul derapajelor identitare: hermafroditism, bisexualitatea zeităților, orgiile ritualice, riturile de trecere, metamorfozele între sexe, procreația, confundarea sexelor, travestițiile intersexuale, *coincidentia oppositorum*, *anima vs animus*, Androgenul ermetic, perechea adamică, Melusina, simbolul androgenului fiind plurivalent. Substanța mitului și miezul ontologic ne permit să descifrăm simbolul într-un plan mult mai profund. Acest prim capitol propune o ramă teoretică și pornește de la constructul imaginar oferit de Platon prin alegoriile sale. Platon expune în opera sa faptul că, la începuturi, existau trei categorii de oameni: femeia, bărbatul și androgenul. Cel de al treilea tip este desprins din Lună, formând *rotundul* ființial. Este asemenea unui cerc / sferă, o reprezentare a *Unu*-lui, desemnează echilibrul, *Unu* fiind un centru al ființei unite sub imperiul *împlinirii*. Celelalte două tipuri de oameni sunt *doi*, dedublați, în stare de opoziție. Mândria este mobilul separării, androgenii se revoltă, iar Zeus îi dezbină. Ființa este *înjumătățită* și nu-și înțelege exilul din cea mai bună dintre lumile posibile, ceea ce conduce

spre prăbușirea identitară. Androginul trunchiat va avea, de-a pururi, menirea de a-și căuta jumătatea lipsă, esența, iar îndepărtarea senzorială, împletită cu spațiul și timpul interpuse și obstructive, devine cea mai cruntă pedeapsă. Cuvântările din *Banchetul* se mulează în jurul lui Eros. Acest zeu are măști adaptative și fie aduce cele mai multe binefaceri, fie are caracter dublu, fiind înfățișat ca un daimon. În accepțiunea lui Herbert Marcuse, Erosul necontrolat și moartea se împletesc.

Tot în acest prim capitol, realizăm o incursiune în diferite mitologii și culturi ale lumii, într-o schiță a reprezentărilor divinităților care sunt bisexuale sau au puterea de a procrea, cu multitudinea de exemple regăsite, în special, în cosmogoniile mitice. **În majoritatea mitologiilor, zeul suprem are caracter androginic.** Zeitățile despre care nu se poate afirma cu exactitate cărui element aparțin sunt cele ale vegetației și ale fertilității. Exemplele sunt multiple: Attis se naște dintr-o fecioară care l-a creat cu ajutorul unei migdale sau al unei rodii; Zeus – este, uneori, reprezentat ca având mamele; Aphroditos – zeița Afrodita este masculinizată în Cipru etc. De asemenea, sunt exemplificate divinități care oscilează între masculin și feminin: Pomo-Pomona, Tellus-Tellurus etc. Se manifestă *zeul ambiguu*⁸ prin diverse divinități: Consus-Ops, Cacus-Caca, Liber-Libera, Faunus-Fauna, Ruminus-Rumina, Caeculus- Caecilia, cupluri sterile, separate în masculin și feminin. Dublul divinităților și suprapunerea se regăsesc în Panteonul grecesc, latin, egiptean, indian, scandinav, cultura asiro-babiloniană. Zeul Rā se procrează și dă naștere Cerului, Pământului, Aerului și Apei. Zeița Maat este dedublată, iar zeul Hapy are un caracter hermafrodit. Bisexualitatea se manifestă la o multitudine de astfel de zeiți, în unele regiuni apar sub semnul masculinului, ca în alte zone să fie reprezentate ca feminine sau despre care nu se poate stabili cărui gen aparțin (câteva exemple sunt: Awonawilona, Sussistinako, Nzambi – zei asexuați sau bisexuali, Ahura Mazdā, Zuni, Dionysos, Adonis, Atis, Loki, Ymir, Othin etc.). De asemenea, în majoritatea culturilor, primul om este androgin: Adam, Yama, Tuisto etc.

Prin travestirile intersexuale și bisexualitatea divinităților se dezvoltă, în spațiul mitului și în derivațiile sale, ideea potrivit căreia deghizările intersexuale, frecvente din Antichitatea clasică, erau ocazia în care băieții purtau veșminte femeiești în riturile de trecere. Astfel de inversări se practicau la înmormântări și în momentele nupțiale, din dorința de recompunere

---

⁸ Marie Delcourt, *Hermaphroditos. Mituri și rituri ale bisexualității în Antichitatea clasică*, traducere de Laurențiu Zoicaș, București, Editura Symposion, 1996, p. 52.

imaginativă a ființei perfecte. În *Creanga de aur*, James George Frazer susține că la baza orgiilor se află tocmai dorința individului de contopire. Riturile orgiastice sunt o necesitate la popoarele primitive. Prin ele se dorește fertilitatea culturilor, considerându-se că prin împreunarea pe pământ se realizează hierogamia dintre elementele contrare. *Terra Mater* sau *Tellus Mater* este o figură emblematică a procreării, ființele din interiorul său se află *in illo tempore*, iar femeia care naște pe pământ imită actul Pământului-Mamă. *Tellus Mater* este asexuată⁹ sau suprasexuată¹⁰, realizându-se o reactualizare a evenimentelor din *illo tempore*.

Traseul **demitizării** mitului androginului ne va aduce și în preajma *Metamorfozelor* lui Ovidiu, care relevă transgresiunea împlinitoare, travestițiile intersexuale și metamorfozarea elementului masculin în substitute complementare. *Unealta* transformărilor este moartea, epicentrul devenirii și împlinirii non-diferențiatului. Poetul latin ipostaziază o multitudine de personaje care își schimbă condiția: Tiresias și Scythin – oscilează între cele două sexe; Hermaphroditus – prin *îmbrățișarea* nimfei Salmacis se metamorfozează într-o ființă care deține ambele sexe; fiica lui Erysichthon – se roagă zeului Neptun să devină bărbat; Iphis – nume cu conotații masculine și feminine – se naște fată, dar mama sa o travestește în băiat, ca în final să se metamorfozeze în bărbat; Caenis – se transformă în Cynus în urma siluirii lui Neptun; Achille – i se prezice moartea, iar mama sa îl travestește în femeie pentru a-i schimba destinul. Personajele lui Ovidiu, prin metamorfozarea în floare, au șansa transgresiunilor împlinitoare: zambila – Hyacinthus este ucis de discul lui Phoebus; dedița, anemona – Adonis este ucis de un mistreț și transformat în floare de către Venus; narcisa – Narcis se îndrăgostește de Sine și *adoarme* pe marginea unei ape.

În cadrul capitolului inițial avem în vedere și conceptul de *coincidentia oppositorum*, care este dezvoltat din perspectiva filosofilor germani Nicolaus Cusanus și Jakob Böhme, din punct de vedere alchimic prin C. G. Jung și prin aspectele prezentate de Mircea Eliade în studiile sale de antropologie culturală. Nicolaus Cusanus, în textul *Coincidentia oppositorum*, prezintă o serie de contrarii primare: finit – infinit, ființă – neființă, în timp ce consideră că Dumnezeu este Adevărul Absolut, fiind deasupra tuturor contrariilor. Jakob Böhme, în *Aurora sau răsăritul care se întrezărește*, oferă o reflecție asupra pozitivului – negativului, binelui – răului, Raiului – Iadului, Trinității. Din punct de vedere alchimic, *coincidentia oppositorum* corespunde cu

---

⁹ Mircea Eliade, *Mituri, vise și mistere*, traducere de Maria Ivănescu și Cezar Ivănescu, București, Editura Univers Enciclopedic, 2008, p. 176.

¹⁰ *Ibidem*, p. 176.

coniunctio. În *Psihologie și alchimie, Studii despre reprezentările alchimice, Mysterium Coniunctionis*, C. G. Jung îl prezintă pe Mercurius ca fiind o ființă în care sălășluiesc contrariile. La Mircea Eliade, în lucrările *Nașteri mistice, Mefistofel și androginul, Nostalgia originilor, Mitul reintegrării, Tratat de istorie a religiilor* etc., se subliniază nemulțumirea omului în privința stării actuale. Omul are nevoie de o reactualizare a unui arhetip primordial, riturile de trecere fiind modalități prin care se atinge *totalizarea*.

Abordarea perechilor de contrarii în alchimie ne permite să dezvăluim faptul că androginul este multifățetat, fiind *mascat* în piatra filosofală – **Rebis**-ul. Israel Regardie, în *Piatra filosofală*, îl prezintă pe Mercurius într-o suită de contrarii: este tată-mamă, tânăr-bătrân, tare-moale, viață-moarte, slab-puternic etc.¹¹ Mercurius este *prima materia*, argintul viu, iar potrivit lui Hermes Trismegistul, în *Tractatus Aureus*, el conține originea tuturor lucrurilor: „*tot ce caută înțelepții se află în Mercur*”¹². Natura dublă îl transformă în hermafrodit, fiind *ouoboros*, *prima și ultima materia*, având caracter de *trickster*. Un alt simbol este *ouoboros*-ul, care se devorează, se fecundează și renaște din sine. De asemenea, se regăsesc o serie de animale și plante cu caracter bisexual: unicornul, scarabeului unicornut, pasărea Phoenix, păunul, planta Mercurialis, crinul. În domeniul alchimiei se integrează și conceptul de *Melyssina*¹³ - *serpens mercurialis*¹⁴, o ființă înfățișată asemenea unei făpturi jumătate om – jumătate animal, fiind asociată sirenelor care aparțin domeniului *Aquastrului*. Apariția sa este misterioasă, fiind *anima* care sălășluiește în *prima materia*. Natura sa este paradisiacă deoarece îi lipsesc organele genitale, ceea ce o apropie de starea perechii adamice înainte de căderea în păcat. Prima cădere în păcat a lui Adam este *somnul*, teorie prezentată de Jakob Böhme. Prin somn, Adam este divizat și este creată Eva. În *Facerea*, Eva ia naștere din coasta lui Adam. În *Zoharul*, androginia lui Adam este manifestată prin faptul că acesta era asemenea ființei platoniciene. Dar, și de această dată, lui Adam îi este indus somnul pentru ca Eva să fie *smulsă*.

În capitolul al doilea, ***Mitul androginului. Replieri, asumări și câteva ipostazieri ale destructurării acestuia în proza europeană a sec. XX***, cercetarea noastră se axează pe modul în

---

¹¹ Israel Regardie, *Piatra filosofală*, traducere din limba franceză de Gabriela Nica și Marius Cristian Ene, București, Editura Herald, 2017, p. 243.

¹² Hermes Trismegistus, *Tractatus Aureus (Tratatul de aur al lui Hermes despre Piatra Filosofilor)*, studii introductive și comentarii: Margaret Atwood & Israel Regardie, traducere: Monica Medeleanu & Gabriela Nica, București, Editura Herald, 2016, p. 12.

¹³ C. G. Jung, *Opere complete 13. Studii despre reprezentările alchimice*, traducere din germană de Daniela Ștefănescu, București, Editura Trei, 2017, p. 211.

¹⁴ *Ibidem*, p. 212.

care cuplul potențialmente perfect este scindat de două supra-personaje - spațialitatea și timpul - care au, în proza secolului XX, rolul de a fi acel *altul* care traumatizează perechea în formare. În secolul al XIX-lea, perfecțiunea androgenului fusese încă reprezentată, spre exemplu prin ființa Séraphitüs-Séraphita din romanul fantastic *Séraphita* de H. de Balzac (1834). Jumătatea androgenică, în viziunea lui Balzac, este o ființă serafică și capabilă să iubească două ființe în același timp, pe Wilfrid și pe Minna. Diferitele sale ipostazieri o apropie de feminin și masculin deopotrivă, ca în final să se *dezbrace* de carnal și să fie asemenea îngerilor. O altă înfățișare a androgenului apare în *L'androgyné* (1891) de Joséphin Peladan. În această operă, androgenul este apropiat de senzualitate. Însă în literatura secolului XX simbolul se degradează, omul nu mai rezonază cu sine și cu preajma. Omul, bolnav de maladiile timpului istoric, nu mai vede, nu mai aude, iar țipătul său este mut (reprezentarea perfectă fiind, desigur, tabloul lui Munch). Spațiul îl respinge, așezat fiind la marginea sacrului. *Animus* și *anima* nu se mai armonizează. Perfecțiunea se frânge.

Spațiul perfect fusese reprezentat de alchimistul și gnosticul din secolul al III-lea, Zosimos¹⁵ din Panopolis, prin viziunile căruia avem acces la un spațiu care permite *intrarea*, *transformarea* și *ieșirea* într-un templu fără început sau fără de sfârșit. La intrarea în templu, omul trebuie să sacrifice monstrul care păzește și trebuie să se jertfească pentru a *fierbe* și a fi *îmbălsămat* cu scopul devenirii spirituale. Gaston Bachelard, în *Poetica spațiului*, cristalizează teoria lui *dincolo – dincoace, afară – înlăuntru*. Spațiile închise și mici, cum ar fi: sertarul, cufărul, dulapul etc. îi permit ființei să se reîntoarcă la esențe, iar permanenta opoziție dintre exterior și interior se manifestă prin conceptele de cuib, cochilie, casă. Însă aceste proiecții ale imaginarului sunt distruse în secolul XX, spațiul își pierde perfecțiunea și este invadat de surrogate. Literatura secolului XX prezintă spațiul utopic spart, descentrat sau invadat de un *Altul*. În contextul acestei discuții, am propus câteva ipostazieri ale cuplurilor ratate în câteva proze reprezentative: *Moartea la Veneția* și *Muntele vrăjit* – Thomas Mann, *Castelul* – Franz Kafka, *Rătăcirile elevului Törless* – Robert Musil, *Omul fără însușiri* – Robert Musil, *Lupul de stepă* – Hermann Hesse, *Amantul doamnei Chatterley* - D. H. Lawrence. Cadrele *închise-deschise* sugrumă perechile, în *Moartea la Veneția*, Tadgio este însăși molima care pătrunde în sufletul lui Gustav Aschenbach, boala păcatului se revarsă înspre/dinspre exterior și este acel *altul* care îi

---

¹⁵ Marcellin Barthelot, *Originile alchimiei*, traducere din limba franceză: Gabriel Avram, București, Editura Herald, 2012, p. 30.

conduce, pe copil și pe bătrân, reprezentări ale lui Mercurius, în moarte. În *Muntele vrăjit*, doamna Chauchat este cea care poartă molima Veneției în sine și o pulverizează asupra lui Hans Castorp, creând iluzia întâlnirii perfecte într-un regim compensativ. Muntele nu permite dăinuirea unei perechi a cărei iubire este o mască a bolii. Doar Carnavalul le permite personajelor să evadeze din boală și îngăduie apropierea dintre Hans Castorp și doamna Chauchat. Cuplul din *Muntele vrăjit* se consumă în *nigredo*, se descompune fără a înainta spre *albedo*. Cuplul K. – Frieda din *Castelul* se fragmentează din cauza incapacității personajului de a se *centra* și *stabiliza* prin jumătatea opusă. Simbolul androginului este depistabil doar în han, în apropierea bucătăriei – loc al transmutației alchimice. Sfera se sparge datorită obsesiei – în mod constant toți doresc să ajungă la castel. Drumurile lui K. sunt cele ale eroului din *Nunta chimică a lui Christian Rosencreutz*¹⁶.

În *Rătăcirile elevului Törless*, tânărul se *împiedică* de personajul-prag Basini, personaj-mentor și potențialitate pură, niciodată așezându-l în rost bun. Gemelاریtea din *Omul fără însușiri* permite confuzia dintre Ulrich și Agathe, ei numindu-se gemeni siamezi. Iubirea lor este asexuată, fiindu-și unul altuia continuare, deopotrivă fizică și spirituală. Împreună formează unitatea primordială, aflându-se în proximitatea hermafrodismului. În romanul *Lupul de stepă* de Hermann Hesse, incursiunea în *theatrum mundi* atrage devitalizarea lui Harry Haller. Cuplul Harry Haller-Hermina se sparge în *theatrum mundi*, dezvoltându-se, aici, un filon alegoric de excepție. Hermina este o reprezentare a *alter ego*-ului său, fiind *Melusina* care îl atrage într-un Centru, într-un loc al *fierberii*. Romanul *Amantul doamnei Chatterley* surprinde zbaterile tinerei femei între: asexualitate și sexualitate. Tânăra femeie nu-și găsește împlinirea nici prin soțul său, Clifford, nici prin amantul său, Parkin. Elementul masculin este fragmentat în două părți, jumătatea este *înjumătățită* și doar prin cumulul celor doi doamna Chatterley are parte de o pseudo-reîntregire. Timpul și spațiul volatilizează iubirea și o transformă în boală sau în păcat.

În ultimul capitol, ***Proiecții ale destructurării mitului androginului în literatura română a secolului XX. Câteva replieri hermeneutice***, abordăm mitul androginului în câteva reprezentări ale literaturii române din secolul XX. Ne referim, cu precădere, la reprezentări în care simbolul androginului este *răstălmăcit*, își pierde starea privilegiată, fiind distrus de inconsistența jumătăților care nu mai au acces spre *Cunoaștere* (avem în vedere abordări ale

---

¹⁶ Johan Valentin Andreea, *Nunta chimică a lui Christian Rosencreutz. Fama Fraternalitatis*, traducere, cuvânt introductiv și note: Marius Cristian Ene & Gabriela Nica, București, Editura Herald, 2013.

conceptelor de feminin, masculin, *coincidentia oppositorum*, Meluzină ș.a.). Optăm pentru o incursiune în problematica spațiului consacrat al imaginarului destrămării și propunem a analiză asupra modului în care atributele lui se răsfrâng asupra cuplurilor. Vizăm identificarea și stabilirea unei tipologii a întâlnirii, negăsirii și ratării. Elementul feminin este pierdut, anulat sau nu rezonază cu elementul masculin. De cele mai multe ori, femeia este prezentată din perspectiva bărbatului, care încearcă să-i descifreze enigma sau dorește să o transforme într-o *păpușă*. Jumătatea se *înjumătățește*, la rândul-i, din cauza unui *al treilea*, a raportului existent între actanți, a bolii, a scindării spiritului din trupesc, a faptului că trecutul invadează prezentul. Când urșiții se schimbă, survine *falsificarea*. Centrul nu mai permite reîntregirea și respinge personajul aflat în *fierbere*. Se evidențiază femeile-iele, substitute ale Meluzinei, care au caracter de *praesagium*.

Povestea-cadru din *Adam și Eva* de Liviu Rebreanu, spre exemplu, reiterează principiile metempsihoezei, sufletul *călător* dorește o contopire finală cu jumătatea sa. Moartea surpă reîncarnarea, pentru a le oferi completarea în cea de-a șaptea viață. Cuplul pendulează între *început* și *sfârșit*, cu scopul reîntregirii *rotundului* ființial. Permanent un *altul* se interpune, *altul* fiind spațiul, timpul, societatea, soțul/soția, credința, moartea, bărbații vrăjiți de frumusețea femeii etc. În romanele Hortensiei Papadat-Bengescu (*Fecioarele despletite*, *Concert din muzică de Bach*, *Drumul ascuns*), *al treilea* este cel care sparge sfericitatea. Cuplurile se frământă în boli ale trupului și ale spiritului, iar sufletele se materializează, devin carnoase și supuse limitei. Degradarea familiei Hallipa începe din *înlăuntru*, Lenora purtând în sine molima Veneției. Secretele, spațiul și boala sunt *altul* care *înjumătățește* ființele aflate în căutarea jumătății. Personajele scriitoarei sunt dublu *înjumătățite*, ceea ce le aduce imposibilitatea de a se uni cu elementul contrar, din moment ce trupul este scindat de spirit. Romanele lui Anton Holban (*O moarte care nu dovedește nimic*, *Ioana*, *Jocurile Daniei*) îl surprind pe Sandu în trei ipostaze cu trei femei diferite. În cuplul Sandu-Irina, raportul este de superioritate-inferioritate, în perechea Sandu-Irina conexiunea este una de egalitate, iar între Sandu-Dania, polaritatea se schimbă, Sandu este cel inferior, iar femeia superioară. Sandu are nevoie de o *păpușă*, pe care să o modeleze. O astfel de *păpușă* surprindem în romanul lui George Călinescu, *Cartea nunții*, sau în *O casă de păpuși* de Henrik Ibsen. La Mateiu I. Caragiale în *Remember*, Sinele lui sir Aubrey de Vere este divizat, *anima* și *animus* nu se armonizează, fapt ce atrage moartea ființei prinse între masculin și feminin. Femeia este anulată, iar travestirea lui sir Aubrey de Vere permite să iasă la

suprafață *Melusina, serpens mercurialis*. Sir Aubrey de Vere este adus lângă Dorian Gray și doamna Bovary, suicidul fiind calea de reîntregire după fragmentarea în viață. Prin imaginarul lui Max Blecher, în *Inimi cicatrizate*, este relevant modul în care boala trupestă invadează sufletul. Cuplul Emanuel-Solange se curmă din cauza murdăriei trupesti. Emanuel are parte de un exil dublu: în orașul aflat în vecinătatea mării și în propriul trup. Asemenea lui Hans Castorp, Emanuel are alura *pacientului perfect*, trupul și sufletul fiindu-i zidite. Incapabil de a mai iubi, el se folosește de vitalitatea femeii, ca într-un final să se simtă scârbit de sănătatea trupului ei. Maladivul produce încorsetarea androgenului și îl atrage pe Emanuel în *Nymphidida*.

Funcțiile arhetipale ale androgenului sunt demitizate și remitizate la Mircea Eliade, în întregul operei sale fiind valorificat conceptul de *coincidentia oppositorum*, personajele tânjind după contopirea în Centru și împăcarea/armonizarea jumătăților. Ne vor sta în centrul de interes *Șarpele, La țigănci, Maitreyi, Noaptea de Sânziene*, proze în care personajele sunt însetate de absolut. În *Șarpele*, Dorina este prinsă între nunta telurică și cea celestă, între androgenul de lut și cel serafic. Dorina luptă cu propria sa *anima*, Arghira având caracter de *praesagium*. Andronic, asemenea unei *Melusine*, o atrage pe Dorina în Centru, în mijlocul insulei ei se reîntorc la origini și nu se rușinează de goliciunea lor. În *La țigănci*, Gavrilăscu *fierbe* în preajma Centrului, timpul îl respinge pentru a-l dărui morții, clipă în care se reîntregește cu Hildegard. Elsa este asemenea ielelor care îi *dansează* destinul lui Gavrilăscu, fiind *altul* care curmă perechea Gavrilăscu-Hildegard în teluric. În romanul *Maitreyi*, cuplul se întregește în templul natural, fiind ridicat la rang de exponent cosmic, dar un *altul* trunchiază androgenul. *Noaptea de Sânziene* își crește simbolurile sub semnul timpului și al *Camerei Sambô*. Personajele păcătuiesc prin renegarea ursiților, ei își schimbă jumătățile și își falsifică destinele, ca în final androgenul să se reîntregească în moarte. Ileana este Meluzina care îl atrage pe Ștefan în *realul* său destin. El îi curmă Meluzinei-Ileana *asexualitatea* și o atrage în teluric pe cea care îi era sortită în celest și numai moartea reîntregește androgenii: Ciru Partenie-Ioana, Ștefan Viziriu-Ileana.

Din perspectiva fabulosului folcloric, Meluzina și androgenul le analizăm, la V. Voiculescu, în *Lostrița și Pescarul Amin*. Animalele-totem sunt similare Meluzinei, îi atrag pe Aliman și pe Amin spre străfundurile ființelor lor. Lostrița are caracter de *praesagium*, fiind *anima* care îl atrage pe Aliman într-un tărâm al mușeniei încifrate, inițiatice. Prin magie simpatetică, Aliman o obține pe lostrița carnală, dăruind mediului acvatic un substitut, ca în final

să moară în brațele idealului său. Amin este atras de către morun în mare, tărâm de sorginte feminină, devenind *animus in anima*.

În postmodernism, prin Mircea Cărtărescu, regăsim reprezentări ale androginului ludic (*Mendebilul*), schimbul identitar (*Gemenii*) și distopicul Tot (*REM*). În *Mendebilul*, androginul ludic se manifestă în subteran, unde Mendebilul și Iolanda se reîntorc la origini, fiind pe punctul de a forma androginul departe de lumea profană, în granițele jocului. Spațiul, cum se va vedea, este unul închis și permite *transformarea*. În *Gemenii*, schimbul identitar dintre Gina și Andrei le aduce moartea din incapacitatea de a-și înțelege ființa care a cunoscut nediferențiatul. În *REM*, Nana poartă urmele travestirii intersexuale. În fața *Rem*-ului cuprinde totul prin sărutul oferit Esterei.

Intenția noastră nu a fost să efectuăm o cercetare exhaustivă asupra acestor repere axiologice și mito-simbolice largi, ci ne-am propus să analizăm modul în care mitul androginului se degradează în mentalul colectiv și în imaginarul literar și artistic al secolului XX, raportându-ne la câțiva scriitori matriciali. *Povestea* este zdrobită într-o lume în care ființa nu mai rezonază cu sine sau cu preajma, tentată fiind de desemantizarea consacrată a lumii, în favoarea unei re-semantizări grăbite, ludic-ironice sau, pur și simplu, inconsistente. Când mitul este distrus, omul însuși este descentrat, încearcă să evadeze din timpul istoric și să se apropie, nostalgic și iluzoriu, de starea privilegiată (fie ea androgin sau divinitate). Am intenționat să demonstrăm că, în secolul XX, destructurarea mitului androginului este generată și, paradoxal, urmată de o viziune aparte asupra arhetipului multipluțetat, scriitorii părând să vadă în codurile acestui simbol o perfectă oglindă în care se răsfrâng mecanismele mai ample ale de-mitizării lumii și, firesc, ale plonjonului umanității în proximitatea constantă a profanului.

Seducția morții este „o formă de putere”¹⁷, „un seducător este un personaj care te ia deoparte, unul care te duce în partea în care vrea el”¹⁸. Moartea se metamorfozează în *seducătorul suprem* și curmă împlinirea ființială, anulează dorința. Personajele în viață eșuează și doar tărâmul thanatic le mai permite întâlnirea absolutului. Moartea este permanentul *Altul*, care se strecoară, scindează și distruge androginul. Societatea nu mai permite contopirea într-o iubire absolută, *murdăria* pătează interioarele, iar dragostea nu mai purifică. Ființele înjumătățite prin ruptura androginică se vor *înjumătăți* constant, spiritul este devitalizat și separat de trupesc.

---

¹⁷ Gabriel Liiceanu, *Despre seducție*, București, Editura Humanitas, 2008, p. 11.

¹⁸ *Ibidem*, p. 10.

Din perspectiva celor două dimensiuni fundamentale ale existentului mitic sau concret - timpul și spațiul - am accesat o plajă mai largă de ipostazieri care traumatizează, în literatura modernă, cuplul în formare. Henri Lefebvre, în *The production of space*, lansează o potențială punte hermeneutică, asupra căreia am stăruit îndelung în lucrarea de față: „Can the body, with its capacity for action, and its various energies, be said to create space? (...) there is an immediate relationship between the body and its space, between the body's deployment in space and its occupation of space. (...) each living body *is* space and *has* its space: it produces itself in space and it also produces that space”¹⁹. Actanții creează spațiul, stările sufletești se răsfrâng asupra cadrului și asupra sinelui. Literatura secolului XX creează cadre utopice ratate, se oferă iluzia unor spații perfecte (potențiale gazde pentru un virtual androgin re-împlinit), prin faptul că sunt purtătoare ale dublei semnificări, sunt spații *deschise-închise*. Dar dualitatea toposului nu permite armonizarea cuplurilor, androginul fiind trunchiat din pricină că *spațiul și timpul* invadează ființa, nu o susțin în căutare. Locul (el însuși un arhetip flexibil și rizomatic) *seduce* și încarcerează personajele care se consumă între *înăuntru* și *în afară*. *Anima* și *animus* se răzvrătesc unul împotriva celuilalt, se izolează și refuză să mai *comunică* în scopul echilibrării ființei care tânjește spre reformarea androginului. Personajele se *împiedică* în spații ale non-comunicării, prin lipsa lor de verticalitate.

Cercetarea noastră permite și o viitoare deschidere spre arealul artistic, pornind de la reprezentările lui Leonardo da Vinci, până la cele din sfera sculpturilor lui Constantin Brâncuși. Sculptorul român înfățișează, în *Sărutul* (1907), elementele contrare *îmbrățișate* într-un sărut. Trupurile stilizate frizează unicitatea din dualitate, iar confundarea se va manifesta în sculptura *Poarta Sărutului* (1938). Pe poartă, ființa devine o manifestare a non-diferențierii, fiind prototipul *rotundului* ființial. Constant, omul, prin diferite manifestări artistice, filozofice, etno-culturale încearcă să recreeze și să recupereze perfecțiunea ființei androginice. Să fie, aceasta, mai mult decât „nostalgia Paradisului”?

---

¹⁹ Henri Lefebvre, *The production of space*, translated by Donald Nicholson-Smith, 1991, p. 170. tr. n. „Poate corpul, cu capacitatea sa de acțiune și diversele sale energii, să creeze spațiul? (...) există o relație imediată între corp și spațiul său, între desfășurarea corpului în spațiu și ocuparea acestuia în spațiu. (...) fiecare corp viu *este* spațiu și *are* spațiul său: se produce el însuși în spațiu și, de asemenea, produce acel spațiu.”

BIBLIOGRAFIE

Opere de referință

1. AUSTEN, Jane, *Mândrie și prejudecată*, traducere din limba engleză de Anca Florea, prefață de Dan Grigorescu, București, Editura Corint, 2014
2. BALZAC, Honoré de, *Séraphîta*, traducere de Daniela Vereș, Iași, Editura Aion, 2006
3. *** *Biblia sau Sfânta Scriptură*, ediție jubiliară a Sfântului Sinod, tipărită cu binecuvântarea și prefața Prea Fericitului Părinte Teoctist - Patriahul Bisericii Ortodoxe Române, versiune diortosită după Septuaginta, redactată și adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania - Arhiepiscopul Clujului, sprijinit pe numeroase alte osteneli, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2001
4. BLECHER, Max, *Întâmplări în irealitatea imediată. Inimi cicatrizate*, prefață Paul Cernat, București, Editura Corint, 2016
5. BLECHER, Max, *Întâmplări în irealitatea imediată. Inimi cicatrizate. Viziuna luminată. Corp transparent. Corespondență*, ediție îngrijită, tabel cronologic și referințe critice de Constantin M. Popa și Nicolae Țone, Prefață de Radu G. Țeposu, București, Editura Vinea, 1999
6. BRONTË, Emily, *La răscruce de vânturi*, traducere de Henriette Yvonne Stahl, București, Editura Adevărul holding, 2009
7. CARAGIALE, Mateiu, *Craii de Curtea-Veche și alte proze*, București, Editura Corint, 2015
8. CĂLINESCU, G., *Cartea nunții*, tabel cronologic și crestomație critică de Felicia Moșoianu, Timișoara, Editura Facla, 1989
9. CĂRTĂRESCU, Mircea, *Nostalgia*, ediția a X-a, București, Editura Humanitas, 2016
10. DEVI, Maitreyi, *Dragostea nu moare*, versiunea în românește de Ștefan Dimitru și Theodor Handoca, postfață de Mircea Handoca, București, Editura Amaltea, f. a.
11. DEVI, Maitreyi, *În arșița iubirii*, poeme și confesiuni despre Mircea Eliade, traducere, note, interviuri și cuvânt înainte Adelina Patrichi, București, Editura Taj, 2012

12. ELIADE, Mircea, *Domnișoara Christina. Șarpele*, studiu introductiv de Sorin Alexandrescu, fișă bibliografică și referințe critice de Lucian Pricop, București, Editura Cartex 2000, 2013
13. ELIADE, Mircea, *La țigănci*, prefață de Carmen Mușat, fișă bibliografică și referințe critice de Lucian Pricop, București, Editura Cartex 2000, 2012
14. ELIADE, Mircea, *Maitreyi*, ediție îngrijită de Mihai Dascal, cu un text de Mihail Sebastian, București, Editura Nemira, 1991
15. ELIADE, Mircea, *Noaptea de Sânziene*, vol. I, prefață de Dumitru Micu, cuvânt înainte, tabel cronologic și ediție îngrijită de Mircea Handoca, București, Editura Minerva, 1991
16. ELIADE, Mircea, *Noaptea de Sânziene*, vol. II, ediție îngrijită de Mircea Handoca, București, Editura Minerva, 1991
17. Frații GRIMM, *Povești*, vol. I, București, Editura Unicart, 2007
18. HESSE, Hermann, *Lupul de stepă*, traducere din limba germană de George Guțu, București, Editura RAO, 2015
19. HOLBAN, Anton, *O moarte care nu dovedește nimic. Ioana*, ediție îngrijită de Adrian Săvoiu, București, Editura Art, 2008
20. HOLBAN, Anton, *O moarte care nu dovedește nimic. Ioana. Jocurile Daniei*, prefață de Angelo Mitchievici, tab. cronologic și referințe critice de Mihai Iovănel, București, Editura Art, 2010
21. KAFKA, Franz, *Castelul*, traducere Mariana Șora, București, Editura Rao International Publishing Company, 2009
22. LAWRENCE, D. H., *Amantul doamnei Chatterley*, traducere din limba engleză și note de Antoaneta Ralian, cuvânt înainte de Frieda Lawrence, București, Editura Polirom, 2016
23. MANN, Thomas, *Moartea la Veneția. Nuvele*, traducere de Lazăr Iliescu și Al. Philippide, prefață de Eugen Schileru, București, Editura Pentru Literatură, 1965
24. MANN, Thomas, *Muntele vrăjit*, vol. I, traducere din limba germană de Petru Manoliu, București, Editura RAO, 2013
25. MANN, Thomas, *Muntele vrăjit*, vol. II, traducere din limba germană de Petru Manoliu, București, Editura RAO, 2013

26. MUSIL, Robert, *Omul fără însușiri*, traducere din germană de Mircea Ivănescu, revizuire, tabel cronologic și îngrijire de ediție de Monica-Maria Aldea, București, Editura Humanitas, 2018
27. MUSIL, Robert, *Rătăcirile elevului Törless*, traducere și postfață de Cornelia Andriescu, Iași, Editura „Canova”, f. a.
28. OVIDIU, *Metamorfoze*, traducere, studiu introductiv și note de David Popescu, București, Editura Științifică, 1959
29. PAPADAT-BENGESCU, Hortensia, *Fecioarele despletite. Concert din muzică de Bach. Drumul ascuns*, postfață și tabel cronologic de Doina Modola. Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1986
30. PELADAN, Joséphin, *La décadence latine. L'androgyné, éthopée*, VIII, Paris, E. Dentu, Éditeur, Libraire de la société des gens de lettres, 3, Place de Valois (Palais-Royal), 1891
31. PETRESCU, Camil, *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*, București, Editura Eminescu, 1971
32. PLATON, *Banchetul*, traducere, studiu introductiv și note de Petru Creția, București, Editura Humanitas, 2011
33. PLATON, *Phaidros*, traducere, lămuriri preliminare și note de Gabriel Liiceanu, București, Editura Humanitas, 2016
34. REBREANU, Liviu, *Adam și Eva*, București, Editura Minerva, 1982
35. VOICULESCU, V., *Nuvele și povestiri*, prefață și tabel cronologic de Roxana Sorescu, București, Editura Cartex 2000, 2004
36. *** *Zoharul. Cartea Splendorii. Lucrare majoră a misticii ebraice, text fundamental al Kabbalei*, introducere, note și comentarii: S. L. MacGregor Mathers, traducere din limba engleză: Ilie Iliescu, București, Editura Herald, 2007

Referințe critice și teoretice

1. AILENEI, Sergiu, *Infernul balcanic. O monografie a operei lui Mateiu I. Caragiale*, Iași, Editura Junimea, 2001
2. AMBELAIN, Robert, *Adam, zeul roșu*, traducere din limba franceză, note și cuvânt înainte Vlad Sauciuc, prefață Serge Caillet, București, Editura Nemira, 2015

3. ANDREAE, Johann Valentin, *Nunta chimică a lui Christian Rosencreutz. Fama Fraternitatis. Confession Fraternitatis*, traducere, cuvânt introductiv și note: Marius Cristian Ene & Gabriela Nica, București, Editura Herald, 2013
4. ANDRIESCU, Cornelia, *Robert Musil și romanul modern*, Iași, Editura Junimea, 1982
5. ANGELESCU, Silviu, *Mitul și literatura*, București, Editura Univers, 1999
6. ANTOHI, Sorin, *Utopica. Studii despre imaginarul social*, București, Editura Științifică, 1991
7. APETROAIE, Ion, V. Voiculescu. *Studiu monografic*, București, Editura Minerva, 1975
8. d'AQUINO, Toma, Albert cel Mare, *Arta alchimiei*, traducere din latină, note și comentarii: Grillot de Givry, traducere din limba franceză: Gabriel Avram, București, Editura Herald, 2016
9. BACHELARD, Gaston, *Poetica spațiului*, traducere de Irina Bădescu, prefață de Mircea Martin, Pitești, Editura Paralela 45, 2003
10. BALOTĂ, Nicolae, *Literatura germană – de la Sturm-und-Drang la zilele noastre -*, București, Editura EuroPress Group, București, 2007
11. BARBEY, d'Aurevilly, *Dandysmul*, traducere, studiu introductiv și selecția antologiei: Adriana Babeți, Iași, Editura Polirom, 1995
12. BARRS, Jerram, *Femeile Bibliei, prin ochii lui Dumnezeu*, traducere de Simona Mereu, Oradea, Editura Casa Cărții, 2012
13. BARTHES, Roland, *Mitologii*, traducere, prefață și note de Maria Carпов, Iași, Editura Institutul European, 1997
14. BASILE, Valentin, Călugăr al Ordinului Sfântului Benedict, *Cele douăsprezece chei ale filosofiei. În care se vorbește despre adevărata medicină metalică*, traducere din limba franceză și îngrijire ediție: Gabriela Nica și Marius Cristian Ene, București, Editura Herald, 2015
15. BATOVICI, Dan, *Părinții apostolici. Scrieri*, vol. I, ediție bilingvă, serie coordonată de Dan Batovici, traduceri de Cristina Ciubotaru, Nicolae Mogage și Dan Batovici, note de Nicolae Mogage și Dan Batovici, tabel cronologic de Adrian Munteanu, studiu introductiv și introduceri de Dan Batovici, ediție îngrijită de Adrian Muraru, București, Editura Polirom, 2010

16. BAUDRILLARD, Jean, *Simulacre și simulare*, traducere de Sebastian Big, Cluj, Editura Idea Design & Print, 2008
17. BĂDĂRĂU, George, *Proza lui Vasile Voiculescu. Modalități de realizare a fantasticului*, Iași, Editura Princeps Edit, 2006
18. BÂRLOGEANU, Lavinia, *Jung îndrăgostit de suflet. Sinele: între om, Dumnezeu și diavol*, București, Editura Nemira, 2013
19. BEAUVOIR, Simone de, *Al doilea sex*, vol. I, traducere: Diana Bolcu și Delia Verdeș, prefață: Delia Verdeș, București, Editura Univers, 1998
20. BEAUVOIR, Simone de, *Al doilea sex*, vol. II, traducere: Diana Bolcu, București, Editura Univers, 1998
21. BERECHET, Lăcrămioara, *Ficțiunea inițiativă la Mircea Eliade*, Constanța, Editura Pontica, 2003
22. BERTHELOT, Marcellin, *Originile alchimiei*, traducere din limba franceză: Gabriel Avram, București, Editura Herald, 2012
23. BIEMEL, Walter, *Expunere și interpretare*, traducere de George Purdea, prefață de Al. Boboc, București, Editura Univers, 1987
24. BLAGA, Lucian, *Despre gândirea magică*, cuvânt înainte acad. prof. Zoe Bușulenga-Dumitrescu, vicepreședinte al Academiei Române, București, Editura Garamond, 1992
25. BLAGA, Lucian, *Trilogia culturii. III. Geneza metaforei și sensul culturii*, București, Editura Humanitas, 1994
26. BLANCHOT, Maurice, *Spațiul literar*. Trad. de Irina Mavrodin, București, Editura Minerva, 2007
27. BÖHME, Jakob, *Aurora sau răsăritul care se întrezărește. Aceasta înseamnă: Rădăcina sau muma filosofiei, astrologiei și teologiei pe temeiul adevărat, sau descrierea naturii*, traducere de Gheorghe I. Ciorogaru, studiu introductiv, note și revederea traducerii de Rodica Croitoru, serie îngrijită de Idel Segall, București, Editura Științifică, 1993
28. BORBÉLY, Ștefan, *Despre Thomas Mann și alte eseuri*, Cluj-Napoca, Editura Apostrof, 2005
29. BORBELY, Ștefan, *Proza fantastică a lui Mircea Eliade. Complexul gnostic*, Cluj-Napoca, Editura Biblioteca Apostrof, 2003

30. BORELLA, Jean, *Criza simbolismului religios*, traducere de Diana Morărașu, Iași, Editura Institutului European, 1995
31. BRAGA, Corin, *10 studii de arhetipologie*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1999
32. BRAGA, Corin, *De la arhetip la anarhetip*, Iași, Editura Polirom, 2006
33. BRAGA, Mircea, *V. Voiculescu în orizontul Tradiționalismului*, București, Editura Minerva, 1984
34. BREZIANU, Barbu, *Opera lui Constantin Brâncuși în România*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1974
35. BUXTON, Richard, *Lumea completă a mitologiei grecești*, traducere Estera Chelariu, Oradea, Editura Aquila '93, 2006
36. CAILLOIS, Roger, *Abordări ale imaginarului*, traducere din limba franceză de Nicolae Baltă, București, Editura Nemira, 2001
37. CAILLOIS, Roger, *Omul și sacrul*, ediție adăugită cu trei anexe despre sex, joc și război, în relația lor cu sacrul, prefață la ediția a II-a (1949), o prefață la ediția a III-a (1963) și un cuvânt înainte (1939) ale autorului, traducere din limba franceză de Dan Petrescu, București, Editura Nemira, 1997
38. CAMPBELL, Joseph, *Eroul cu o mie de chipuri*, traducere din limba engleză: Mihai Mănescu & Gabriela Deniz, București, Editura Herald, 2008
39. CAMUS, Albert, *Fața și reversul. Nunta. Mitul lui Sisif. Omul revoltat. Vara*, traducere din limba franceză Irina Mavrodin (*Fața și reversul; Nunta; Mitul lui Sisif*), Mihaela Simion (*Omul revoltat*), Modest Morariu (*Vara*), *Introducere* de Irina Mavrodin, ediția I, București, Editura RAO International Publishing Company, 1994
40. CHATTERJI, J. C., *Filozofia ezoterică a Indiei*, Ediție îngrijită și prefață de A. Șerban, București, Editura Herald, 2001
41. CHIRIBĂU-ALBU, Mihaela, *Mircea Eliade. Itinerare labirintice*, prefață de Vasile Spiridon, București, Editura Eikon, 2016
42. CIUDIN, Preot prof. dr. Nicolae, *Studiul Vechiului Testament. Manual pentru seminariile teologice*, tipărit cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2002

43. COCKREN, Archibald, *Alchimia. Maestrul și marea operă*, traducere din limba engleză: Ana Precup & Ramona Ardelean, București, Editura Herald, 2005
44. COMAN, Mihai, *Studii de mitologie*, București, Editura Nemira, 2009
45. COMTE, Fernand, *Marile figuri ale Bibliei*, traducere de Mihaela Voicu, f. 1., Editura Humanitas, 1995
46. CONSTANTINESCU, Pompiliu Constantinescu, *Figuri literare*, prefață de Gabriel Dimisianu, București, Editura Minerva, 1989
47. COTRUȘ, Ovidiu, *Opera lui Mateiu I. Caragiale*, ediția a II-a, Pitești, Editura Paralela 45, 2001
48. CRAIA, Sultana, *Îngeri, demoni și femei*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2009
49. CRAINIC, Nichifor, *Nostalgia paradisului*, ediție cu un studiu introductiv de Dumitru Stăniloae, postfață și note de Magda Ursache și Petru Ursache, fișă bibliografică de Alexandru Cojan, Iași, Editura Moldova, 1994
50. CRĂCIUN, Mariana, *Mircea Cărtărescu. Erosul androgin*, Bacău, Editura „EduSoft”, 2008
51. CRIMALDI, Paolo, *Inițiere în iubirea karmică*, ediția a II-a, traducere din limba italiană Emanuel Botezatu, București, Editura Nemira, 2014
52. CRISTESCU, Maria-Luiza, *Hortensia Papadat-Bengescu. Portret de romancier*, București, Editura Albatros, 1976
53. CROHMĂLNICEANU, Ov. S., *Literatura română între cele două războaie mondiale*, vol. I, ediție revăzută, București, Editura Minerva, 1972
54. CROHMĂLNICEANU, Ov. S., *Literatura română și expresionismul*, București, Editura Minerva, 1978
55. *** *Cultură și filosofie indiană în texte și studii*, volumul 1, traducere din limba sanscrită de Theofil Simenschy, ediție îngrijită, cuvânt înainte și note de Cicerone Poghiric, București, Editura științifică și enciclopedică, 1978
56. CUSANUS, Nicolaus, *Coincidentia oppositorum*, vol. I, ediție bilingvă, studiu introductiv, traducere și note de Mihnea Moroianu, Iași, Editura Polirom, 2008
57. CUSANUS, Nicolaus, *Coincidentia oppositorum*, vol. II, ediție bilingvă, studiu introductiv, traducere și note de Mihnea Moroianu, Iași, Editura Polirom, 2008

58. DANCIU, Liliana, *Romanul din roman*, prefață de Mircea Braga, București, Editura Ideea Europeană, 2017
59. de ROUGEMONT, Denis, *Iubirea și Occidentul*, Editura Univers, 1987
60. DELCOURT, Marie, *Hermaphroditos. Mituri și rituri ale bisexualității în Antichitatea clasică*, traducere de Laurențiu Zoicaș, București, Editura Symposion, 1996
61. DELEUZE, Gilles, GUATTARI, Félix, *Kafka. Pentru o literatură minoră*, traducere din limba franceză și postfață de Bogdan Ghiu, București, Editura Art, 2007
62. DELUMEAU, Jean, *Frica în Occident. O cetate asediată*, vol. 1-2, traducere, postfață și note de Modest Morariu, București, Editura Meridiane, 1986
63. DOUGLAS, Allen, *Mit și religie la Mircea Eliade*, traducere din limba engleză și Index de Liviu Costin, postfață de Mihaela Gligor, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2011
64. DRAGU, Elena, *Aspecte ale dandysmului în literatura română*, Iași, Editura Lumen, 2007
65. DRĂGAN, Radu, IOAN, Augustin, *Ființa și spațiul. Pentru o hermeneutică a spațiului sacru. Arhitectura în Biblie*, București, Editura ALL, 1992
66. DRĂGAN, Radu, *Muntele înflorit. Contribuții la o hermeneutică a imaginarului*, București, Editura „Jurnalul literar”, 1998
67. DURAND, Gilbert, *Figuri mitice și chipuri ale operei. De la mitocritică la mitanaliză*, traducere din limba franceză de Irina Bădescu, București, Editura Nemira, 1998
68. DURAND, Gilbert, *Structurile antropologice ale imaginarului. Introducere în arhetipologia generală*, traducere de Marcel Aderca, prefață și postfață de Radu Toma, București, Editura Univers, 1977
69. EDINGER, Edward F., *Ego și arhetip. Individuarea și funcția religioasă a psihicului*, traducere din limba engleză Claudiu Pănculescu, studiu introductiv Lavinia Bârlogeanu, București, Editura Nemira, 2014
70. ELIADE, Mircea, *Alchimia asiatică*, București, Editura Humanitas, 1991
71. ELIADE, Mircea, *Aspecte ale mitului*, în românește de Paul G. Dinopol, prefață de Vasile Nicolescu, București, Editura Univers, 1978
72. ELIADE, Mircea, *Drumul spre centru*, antologie alcătuită de Gabriel Liiceanu și Andrei Pleșu, București, Editura Univers, 1991

73. ELIADE, Mircea, *Erotica mistică în Bengal - studii de indianistică - (1929-1931)*, cuvânt înainte de Mircea Vulcănescu, ediție îngrijită și prefață de Mircea Handoca, București, Editura „Jurnalul literar”, 1994
74. ELIADE, Mircea, *Făurari și alchimiști*, traducere din franceză de Maria și Cezar Ivănescu, București, Editura Humanitas, 1996
75. ELIADE, Mircea, *Imagini și simboluri. Eseu despre simbolismul magico-religios*, prefață de Georges Dumézil, traducere din franceză de Alexandra Beldescu, București, Editura Humanitas, 2019
76. ELIADE, Mircea, *Insula lui Euthanasius*, București, Editura Humanitas, 2008
77. ELIADE, Mircea, *Istoria credințelor și a ideilor religioase*, traducere și postfață de Cezar Baltag, București, Editura Științifică, 1999
78. ELIADE, Mircea, *Mefistofel și androginul*, traducere de Alexandra Cuniță, f. l., Editura Humanitas, 1995
79. ELIADE, Mircea, *Mitul eternei reînțarceri. Arhetipuri și repere*, traducere de Maria Ivănescu și Cezar Ivănescu, București, Editura Univers Enciclopedic, 2008
80. ELIADE, Mircea, *Mitul reintegrării*, București, Editura Humanitas, 2003
81. ELIADE, Mircea, *Mituri, vise și mistere*, traducere de Maria Ivănescu și Cezar Ivănescu, București, Editura Univers Enciclopedic, 2008
82. ELIADE, Mircea, *Nașteri mistice*, traducere de Mihaela Grigore Paraschivescu, București, Editura Humanitas, 1995
83. ELIADE, Mircea, *Nostalgia originilor. Istorie și semnificație în religie*, traducere de Cezar Baltag, București, Editura Humanitas, 1994
84. ELIADE, Mircea, *Ocultism, Vrăjitorie și Mode Culturale. Eseuri de religie comparată*, Traducere din engleză de Elena Bortă, București, Editura Humanitas, 1997
85. ELIADE, Mircea, *Tratat de istorie a religiilor*, cu o Prefață de Georges Dumézil și un Cuvânt înainte al autorului, traducere de Mariana Noica, București, Editura Humanitas, 1992
86. ENESCU, Radu, *Franz Kafka*, București, Editura pentru Literatură Universală, 1968
87. *** *Evangelii gnostice*, traducere, studii introductive, note și comentarii de Anton Toth, București, Editura Herald, 2018

88. EVDOKIMOV, Paul, *Taina iubirii. Sfințenia unirii conjugale în lumina tradiției ortodoxe*, traducerea Gabriela Moldoveanu, verificarea și îmbunătățirea traducerii pr. lect. univ. dr. Vasile Răducă, Asociația medicală creștină, București, CHRISTIANA, 1994
89. FAUCHEREAU, Serge, *Pe urmele lui Brâncuși*, traducere de Șerban Velescu, cuvânt introductiv de acad. Eugen Simion, București, Editura Univers Enciclopedic, 1999
90. FICINO, Marsilio, *Asupra iubirii sau Banchetul lui Platon*, în românește de Sorin Ionescu (Nina Façon), Timișoara, Editura de Vest, 1992
91. FÎNARU, Sabina, *Eliade prin Eliade*, ediția a II-a, București, Editura Univers, 2003
92. FRANZ, Marie-Louise von, *Dimensiuni arhetipale ale psihicului*, traducere din limba germană: Walter Fotescu, București, Editura Herald, 2014
93. FRAZER, James George, *Creanga de aur*, volumul 1, traducere de Octavian Nistor, note de Gabriela Duda, București, Editura Minerva, 1980
94. FRAZER, James George, *Creanga de aur*, volumul 2, traducere de Octavian Nistor, note de Gabriela Duda, București, Editura Minerva, 1980
95. FRAZER, James George, *Creanga de aur*, volumul 3, traducere de Octavian Nistor, note de Gabriela Duda, București, Editura Minerva, 1980
96. FRAZER, James George, *Creanga de aur*, volumul 4, traducere de Octavian Nistor, note de Gabriela Duda, București, Editura Minerva, 1980
97. FRAZER, James George, *Creanga de aur*, volumul 5, traducere de Octavian Nistor, note de Gabriela Duda, București, Editura Minerva, 1980
98. FREUD, Sigmund, *Totem și tabu. O interpretare psihanalitică a vieții sociale a popoarelor primitive*, traducere: Gabriel Avram, București, Editura erald, 2017
99. GANCIU, Maria-Elena, *Vasile Voiculescu și riscurile experienței mistice*, Florești, jud. Cluj, Editura Limes, 2013
100. GAUCHET, Marcel, *Dezvrăjirea lumii. O istorie politică a religiei*, traducere din limba franceză de Vasile Tonoiu, București, Editura Nemira, 2006
101. GEIST, Sidney, *Brâncuși/Sărutul*, traducere, note și comentarii de Radu Negru și Al. Pascu, postfață de Radu Negru, București, Editura Meridiane, 1982
102. GENNEP, Arnold van, *Formarea legendelor*, traducere de Lucia Berdan și Crina Ioana Berdan, Iași, Editura Polirom, 1997
103. GEORGE, Alexandru, *Mateiu I. Caragiale*, București, Editura Minerva, 1981

104. GLODEANU, Gheorghe, *Coordonate ale imaginarului în opera lui Mircea Eliade*, Cluj-Napoca Editura Dacia, 2006
105. GLODEANU, Gheorghe, *Fantasticul în proza lui Mircea Eliade*, Baia Mare, Editura Gutinul S.R.L., 1993
106. GLODEANU, Gheorge, *Narcis și oglinda fermecată. Metamorfozele jurnalului intim în literatura română*, Iași, Editura Tipo Moldova, 2012
107. GLODEANU, Gheorghe, *Poetica misterului în opera lui Mateiu I. Caragiale*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2003
108. GRIGORESCU, Dan, *Brâncuși și arta secolului XX*, București, Editura 100+1 GRAMAR, 1999
109. GUÉNON, René, *Metafizică și cosmologie orientală*, traducere din limba franceză: Daniel Hoblea, cuvânt înainte: Teodoru Ghiondea, București, Editura Herald, 2013
110. HABRA, Georges, *Iubire și senzualitate*, traducere Dora Mezdrea, București, Editura Anastasia, 1994
111. HAN, Byung-Chul, *Agonia erosului și alte eseuri*, traducere din germană de Viorica Nișcov, cuvânt înainte de Cătălin Cioabă, București, Editura Humanitas, 2014
112. HANDOCA, Mircea, *Mircea Eliade. Câteva ipostaze ale unei personalități proteice*, București, Editura Minerva, 1992
113. HANDOCA, Mircea, *Mircea Eliade. Un uriaș peste timp*, București, Editura Orizonturi, 2008
114. HÎNCU, Dumitru, *Conexiuni cu „Vrăjitorul”. (Thomas Mann în România). Eseuri*, București, Editura Kriterion, 1995
115. HOLBAN, Ioan, *Hortensia Papadat-Bengescu*, București, Editura Albatros, 1985
116. *** *Hortensia Papadat-Bengescu*, antologie, studiu introductiv, tabel cronologic și bibliografie de Viola Vancea, București, Editura Eminescu, 1976
117. HUTIN, Serge, *Alchimia*, traducere din limba franceză de Mihaela Pasat, Timișoara, Editura de Vest, 1992
118. IANOȘI, Ion, *Autori și opere. Culturi occidentale*, volumul întâi, București, Editura Europress Group, 2007
119. IANOȘI, Ion, *Thomas Mann*, București, Editura Literatură Universală, 1965

120. ICHIM, Ofelia, *Pădurea interzisă. Mit și autenticitate în romanele lui Mircea Eliade*, Iași, Editura Alfa, 2001
121. IDEL, Moshe, *Fiul lui Dumnezeu și mistica evreiască*, traducere de Maria-Magdalena Anghelescu, Iași, Editura Polirom, 2010
122. IDEL, Moshe, *Mircea Eliade. De la magie la mit*, traducere de Maria-Magdalena Anghelescu, Iași, Editura Polirom, 2014
123. ION, Elena, *Mărci ale corporalității în opera Hortensiei Papadat-Bengescu*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2017
124. IOVAN, Ion, *Mateiu Caragiale. Portretul unui dandy român*, București, Editura Compania, 2002
125. JUNG, C. G., *În lumea arhetipurilor*, București, Editura „Jurnalul literar”, 1994
126. JUNG, C. G., *Amintiri, vise, reflecții*, București, Editura Humanitas, 1996
127. JUNG, C. G., KERÉNYI, K., *Copilul divin. Fecioara divină (Introducere în esența mitologiei)*, cuvânt înainte de Adriana Babeți, traducere de Daniela Lițoiu și Constantin Jinga, Timișoara, Editura „Amarcord”, 1994
128. JUNG, Carl Gustav, *Opere complete 1. Arhetipurile și inconștientul colectiv*, traducere din limba germană de Dana Verescu și Vasile Dem. Zamfirescu, București, Editura Trei, 2003
129. JUNG, C. G., *Opere complete 9/1. Arhetipurile și inconștientul colectiv*, traducere din germană de Daniela Ștefănescu, Vasile Dem. Zamfirescu, București, Editura Trei, 2014
130. JUNG, C. G., *Opere complete 9/2. Aion. Contribuții la simbolistica Sinelui*, traducere din germană de Daniela Ștefănescu, București, Editura Trei, 2005
131. JUNG, C. G., *Opere complete 12. Psihologie și alchimie*, traducere din germană de Viorica Nișcov, București, Editura Trei, 2016
132. JUNG, C. G., *Opere complete 13. Studii despre reprezentările alchimice*, traducere din germană de Daniela Ștefănescu, București, Editura Trei, 2017
133. JUNG, C. G., *Opere complete 14/1. Mysterium Coniunctionis. Separarea și compunerea contrariilor psihice în alchimie*, traducere din limba germană de Dana Verescu, București, Editura Trei, 2005

134. JUNG, C. G., *Opere complete 14/2. Mysterium Coniunctionis. Cercetări asupra separării și unirii contrastelor sufletești în alchimie*, traducere din limba germană de Daniela Ștefănescu, București, Editura Trei, 2006
135. JUNG, C. G., *Opere complete 14/3. Mysterium coniunctionis. Cercetări asupra separării și unirii contrastelor sufletești în Alchimie. Volum suplimentar „Aurora Consurgens”*. Un document atribuit lui Toma d'Aquino despre problematica alchimică a contrariilor de dr. M-L. von Franz, traducere din limba germană de Dana Verescu, București, Editura Trei, 2006
136. JUNG, Carl Gustav, *Psihologie individual și socială*, Puterea sufletului. Antologie, texte alese și traduse din limba germană de dr. Suzana Holan, București, Editura Anima, 1994
137. KERNBACH, V., *Universul mitic al românilor*, București, Editura LUCMAN, 1994
138. KERNBACH, Victor, *Mit. Mitogeneză. Mitoferă*, București, Editura „Casa Școalelor”, 1995
139. KERNBACH, Victor, *Miturile esențiale*, antologie de texte cu o introducere în mitologie, comentarii critice și note de referință, București, Editura Științifică și enciclopedică, 1978
140. KUN, N. A., *Legende și miturile Greciei Antice*, București, Editura Orizonturi, f.a.
141. LASZLO, Pierre, *Ce este alchimia?*, traducere și note de Adrian Ene, București, Editura Corint, 2004
142. LEFEBVRE, Henri, *The production of space*, translated by Donald Nicholson-Smith, 1991
143. *** *Legendele cosmosului*, București, Editura „Grai și suflet - Cultura Națională”, 1994
144. LÉVI-STRAUSS, Claude, *Antropologia structurală*, prefață de Ion Aluaș, traducere din limba franceză de I. Pecher, București, Editura Politică, 1978
145. LIBIS, Jean, *Mitul androgenului*, trad. Cristina Muntean, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2005

146. LIEKENS, Paul, *Reîncarnarea. Sensul existenței și al vieții*, traducere de Rodica Gavan Genemans și Ion Țugui, București, Editura Roza Vânturilor, 1992
147. LIICEANU, Gabriel, *Despre seducție*, București, Editura Humanitas, 2008
148. LOTREANU, Ion, *Introducere în opera lui Mircea Eliade*, București, Editura Minerva, 1980
149. LUKÁCS, Georg, *Teoria romanului. O încercare istorico-filosofică privitoare la formele marii literaturi epice*, în românește de Viorica Nișcov, prefață de N. Tertulian, București, Editura Univers, f. a.
150. LYOTARD, J. F., *Condiția postmodernă*, trad. de C. Mihali, București, Editura Babel, 1993
151. *** *Maitreyi Devi - Mac Linscott Ricketts. Corespondență 1976 - 1988*, ediție și prefață de Mihaela Gligor, introducere de Mac Linscott Ricketts, traducere de Mihaela Gligor și Maria-Daniela Pomohaci, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2012
152. MALINOWSKI, Bronislaw, *Magie, știință și religie*, traducerea în limba română de Nora Vasilescu, Iași, Editura Moldova, 1993
153. MANOLESCU, Nicolae, *Arca lui Noe. Eseu despre romanul românesc*, București, Editura 100+1 GRAMAR, 1998
154. MARCUSE, Herbert, *Eros și civilizație. O cercetare filosofică asupra lui Freud*, traducere din limba engleză Cătălina și Louis Ulrich, București, Editura Trei, 1996
155. MARINO, Adrian, *Hermeneutica lui Mircea Eliade*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1980
156. MASSON-OURSEL, P. ; H. de WILLMAN-GRABOWSKA; Philippe STERN, *India antică și civilizația indiană*, traducere din limba franceză Walter Fotescu, București, Editura Herald, 2006
157. MAURON, Charles, *De la metaforele obsedante la mitul personal*, traducere din limba franceză de Ioana Bot, aparat critic, bibliografie și note pentru ediția românească de Ioana Bot și Raluca Lupu, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2001
158. MAUSS, Marcel, HUBERT, Henri, *Teoria generală a magiei*, traducere de Ingrid Ilinca și Silviu Lupescu, prefață de Nicu Gavriluță, Iași, Editura Polirom, 1996

159. MĂLĂNCIOIU, Ileana, *Vina tragică. Tragedii grece, Shakespeare, Dostoievski, Kafka*, București, Editura Cartea Românească, 1978
160. MICU, Iulia, *Thomas Mann. Istoria unei partituri literare*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2007
161. MITCHIEVICI, Angelo, *Decadență și decadentism în contextul modernității romnești și europene (sfârșitul secolului al XIX-lea, prima jumătate a secolului XX)*, București, Editura Curtea Veche, 2011
162. *** *Mitologia Indiană*, scrisă și ilustrată de Jean Charles Blanc, traducere Rodica Chiriacescu, București, Editura Meteor Press, 2004
163. *** *Mitologia nordică. Mituri și legende*, povestite de Elena-Maria Morogan, ilustrate de Constantin Mara, București, Editura Enciclopedică, 1992
164. MUNTEANU, Basil, *Panorama literaturii române contemporane*, traducere de Vlad Alexandrescu, ediție îngrijită de Eugen Lozovan și Ruxandra D. Shelden, R. D. Shelden Ent., Inc și Editura Crater, 1996
165. MUNTEANU, Romul, *Noul roman francez*, cu o culegere de texte traduse de Michaela Tonitza, București, Editura pentru Literatură Universală, 1968
166. MUNTEANU, Romul, *Noul roman francez. Preludii la o poetică a antiromanului*, București, Editura Univers, 1973
167. MUNTEANU, Romul, *Profiluri literare*, București, Editura Univers, 1972
168. MUSCĂ, V., *Introducere în filosofia lui Platon*, Iași, Editura Polirom, 2002
169. NEAGOȘ, Ion, *Mircea Eliade și mitul iubirii*, ediția a II-a revăzută, Florești, Editura Limes, 2016
170. NEGOIȚESCU, I., *Scriitori moderni*, București, Editura pentru literatură, 1966
171. NEGOIȚESCU, Ion, *Scriitori moderni*, vol. II, București, Editura Eminescu, 1997
172. NEUMEYER, M. L., *Graiul ochilor. Știința privirii în 12 destăinuiri*, București, Editura Erc Press, 2012
173. NIETZSCHE, Friedrich, *Aphorisms on love and hate*, translated by Marion Faber and Stephen Lehmann, Penguin Books, 2015
174. NOYCE, John, *Divinul feminin. Viziuni și profeții în tradiția sapiențială*, traducere din limba engleză: Monica Medeleanu, București, Editura Herald, 2010

175. OIȘTEANU, Andrei, *Religie, politică și mit. Texte despre Mircea Eliade și Ioan Petru Culianu*, ediția a II-a revăzută, adăugită și ilustrată, București, Editura Polirom, 2014
176. OIȘTEANU, Andrei, *Sexualitate și societate. Istorie, religie și literatură*, ediție ilustrată, Iași, Editura Polirom, 2016
177. *** *Oracolele caldeene*, fragmente și comentarii, traducere din limba engleză: Alexandru Anghel, București, Editura Herald, 2006
178. ORTEGA Y GASSET, José, *Studii despre iubire*, traducere de Sorin Mărculescu, București, Editura Humanitas, 1995
179. OTTO, Rudolf, *Sacrul. Despre elemental irațional din ideea divinului și despre relația lui cu raționalul*, în românește de Ioan Milea, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1996
180. PAMFIL, Alina, *Spațialitate și temporalitate. Eseuri despre romanul românesc interbelic*, Cluj-Napoca, Editura Dacopress, f. a.
181. PAMFILE, Tudor, *Mitologia românească*, ediție îngrijită, cu studiu introductiv și notă asupra ediției de Mihai Alexandru Canciovici, Timișoara, Editura All, 1997
182. PAPAHAĞI, Mariana, *Eros și utopie*, ediția a II-a, postfață de Ion Pop, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1999
183. PERROT, Étienne, *De la Dumnezeu la zei. Un drum al împlinirii*, traducere din limba franceză Doru Mareș, București, Editura Nemira, 2015
184. PHILIPPE, Marie-Dominique, *Despre iubire*, traducere de Marius Boldor, Cluj-Napoca, Editura CARTIMPEX, 1999
185. PHILIPPIDE, Al., *Scriitorul și arta lui*, București, Editura pentru literatură, 1968
186. PODOSU, Ion, *Universul prozei lui Vasile Voiculescu*, Cluj-Napoca, Editura Limes, 2007
187. POPA-LISSEANU, G., *Mitologia greco-romană în lectură ilustrată*, vol. I *Legende zeilor*, ediție îngrijită și prefață de I. Oprișan, București, Editura Vestala, 2010
188. POPESCU, Dana Nicoleta, *Mateiu I. Caragiale. Inițiere și estetism*, Timișoara, Editura Excelsior Art, 2005
189. PRAZ, Mario, *La carne, la morte e il diavolo nella letteratura romantica*, Firenze, Sansoni Editore, 1976

190. RANK, Otto, *Dublul. Don Juan*, traducere de Maria Vicol, prefață de Petru Ursache, Iași, Institutul European, 1997
191. REGARDIE, Israel, *Piatra filosofală*, traducere din limba franceză de Gabriela Nica și Marius Cristian Ene, București, Editura Herald, 2017
192. Reinhardt, Karl, *Miturile lui Platon*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002
193. RUJEA, Viorel, *Mateiu Caragiale și estetica decadentismului*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2013
194. SCHOLEM, Gershom, *Despre chipul mistic al divinității. Studii privitoare la conceptele fundamentale ale Cabalei*, traducere din germană de Viorica Nișcov, București, Editura Paideia, 2001
195. SILION, Bogdan, *Mircea Eliade și misterul totalității*, București, Editura Eikon, 2016
196. SIMENSCHY, Theofil, *Cultură și filosofie indiană în texte și studii*, vol. 1, traduceri din limba sanscrită de Theofil Simenschy, ediție îngrijită, cuvânt înainte și note de Cicerone Poghirc, București, Editura științifică și enciclopedică, 1978
197. SIMION, Eugen, *Mircea Eliade, spirit al amplitudinii*, Iași, Editura Demiurg, f. a.
198. SOREL, Reynal, *Orfeu și orfismul*, traducere de Florica Bechet, București, Editura Teora, 1995
199. STĂNCIULESCU, Traian D., *Miturile creației. Lecturi semiotice*, Iași, Editura „Performantica”, 1995
200. *** *Stâlpii. Arhetipuri în arta brâncușiană*, Târgu-Jiu, Editura Măiastra, 2017
201. STREINU, Vladimir, *Pagini de critică literară*, vol. I, București, Editura pentru Literatură, 1968
202. STREINU, Vladimir, *Pagini de critică literară*, vol. II, București, Editura pentru Literatură, 1968
203. STURLUSON, Snorri, *Edda. Povești din mitologia nordică*, traducere din islandeză, introducere și note de Radu Răzvan Stanciu, București, Editura Herald, 2016
204. SÜSKIND, Patrick, *Despre iubire și moarte*, traducere din germană de Ionuț Budașcu, București, Editura Humanitas, 2015
205. TRISMEGISTUS, Hermes, *Tractatus Aureus (Tratatul de aur al lui Hermes despre Piatra Filosofilor)*, studii introductive și comentarii: Margaret Atwood & Israel

- Regardie, traducere: Monica Medeleanu & Gabriela Nica, București, Editura Herald, 2016
206. UNGHEANU, M., *Pădurea de simboluri*, București, Editura Cartea Românească, 1973
207. URSA, Mihaela, *Eroticon. Tratat despre ficțiunea amoroasă*, București, Editura Cartea Românească, 2012
208. URSACHE, Petru, *Camera Sambô. Introducere în opera lui Mircea Eliade*, ediția a III-a, revăzută și dezvoltată, Cluj-Napoca, Editura Eikon, 2008
209. *** V. Voiculescu, antologie, prefață, tabel cronologic, bibliografie critică selectivă de Rodica Pandele, București, Editura Eminescu, 1981
210. VÎRGOLICI, Teodor, *Mateiu I. Caragiale*, București, Editura Albatros, f. a.
211. VLAD, Ion, *Romanul universurilor crepusculare. Eseu. Thomas Mann, Robert Musil, Hermann Broch, Witold Gombrowicz, Günter Grass, Curzio Malaparte, Heinrich Böll, L.-F. Céline*, Cluj-Napoca, Editura Eikon, 2004
212. WÄCHTER, Magda, *Mircea Eliade și chipurile contemplației*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2016
213. WEININGER, Otto, *Sex și caracter*, traducere de: Monica Niculcea, Șerban Căpățână, ediție îngrijită de Monica Dumitrescu, București, Editura Anastasia 2002, 2002
214. WOLFF, Toni, *Studii despre psihologia lui C. G. Jung*, traducere din limba germană: Liliana Dumitru, supervizare și revizuire traducere: Anca Bodogae, studio introductive: Lavinia Bârlogeanu, București, Editura Nemira, 2017
215. WUNENBURGER, Jean-Jacques, *Filozofia imaginilor*, traducere de Muguraș Constantinescu, ediție îngrijită și postfață de Sorin Alexandrescu, București, Editura Polirom, 2004
216. ZIMMER, Heinrich, *Mituri și simboluri în civilizația indiană*, editor: Joseph Campbell, traducere de Sorin Mărculescu, București, Editura Humanitas, 1994

Lucrări cu caracter general. Istorii literare. Dicționare. Enciclopedii

1. ADKINSON, Robert, *Simboluri sacre. Popoare, religii, mistere*, cu peste 770 de ilustrații, dintre care 595 color, București, Editura Art, 2009

2. ALBÉRÈS, R-M., *Istoria romanului modern*, în românește de Leonid Dimov, prefață de Nicolae Balotă, București, Editura pentru Literatură Universală, 1968
3. ALLEN, Derek, SMITH, Paul, *English literature*, La spiga languages, Milano, 1995
4. ATTIAS, Jean-Christophe, BENBASSA, Esther, *Dicționar de civilizație iudaică. Autori. Opere. Noțiuni*, traducere de Șerban Velescu, București, Editura Univers Enciclopedic, f. a.
5. BALACI, Anca, *Mic dicționar mitologic greco-roman*, ediția a II-a, București, Editura Științifică, 1969
6. BIEDERMANN, Hans, *Dicționar de simboluri*, vol. I, traducere din limba germană de Dana Petrache, București, Editura Saeculum I.O., 2002
7. CĂLINESCU, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, ediție facsimil, București, Editura Semne, 2003
8. CARTER, Ronald, MCRAE John, *The penguin guide to english literature: Britain and Ireland*, Penguin Books, 1996
9. CHEVALIER, Jean, GHEERBRANT, Alain, *Dicționar de simboluri. Mituri, vise, obiceieri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*, Iași, Editura Polirom, 2009
10. CLÉMENT, Élisabeth, DEMONQUE, Chantal, HANSEN-LØVE, Laurence, KAHN, Pierre, *Filosofia de la A la Z*, ediția a II-a, colaboratori: Michel Delattre, Frédéric Gros, Béatrice Han, Dominique Ottavi, Myrielle Pardo, José Santuret, François Sebbah, traducători: Magdalena Mărculescu-Cojocă, Aurelian Cojocă, București, Editura All Educational, 2000
11. DIMA, Al., *Principii de literatură comparată*, București, Editura Enciclopedică Română, 1972
12. EVSEEV, Ivan, *Dicționar de magie, demonologie și mitologie românească*, Timișoara, Editura Amarcord, 1998
13. EVSEEV, Ivan, *Enciclopedia simbolurilor religioase și arhetipurilor culturale*, Timișoara, Editura Învierea, 2007
14. FERBER, Michael, *Dicționar de simboluri literare*, Cambridge University Press, traducere din engleză de Florin Sicoie, Chișinău, Editura Cartier, 2001
15. FORD, Boris, *The new pelican guide to english literature*, 8. The present, Penguin Books, England, 1990

16. GAUTIER, Théophile, *Istoria romantismului*, vol. II, traducere și note de Mioara și Pan Izverna, București, Editura Minerva, 1990
17. GRIMAL, Pierre, *Dicționar de mitologie greacă și romană*, prefață de Charles Picard, traducere din limba franceză de Mihai Popescu, București, Editura SAECULUM I.O., 2003
18. IONESCU, Christian, *Mică enciclopedie onomastică*, Chișinău, Editura „Știința”, 1993
19. ISBĂȘESCU, Mihai, *Istoria literaturii germane*, București, Editura Științifică, 1968
20. KERNBACH, Victor, *Dicționar de mitologie generală*, ediția a II-a, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989
21. KERNBACH, Victor, *Dicționar de mitologie generală. Mituri. Divinități. Religii*, București, Editura Albatros, 2004
22. KNAPPERT, Jan, *Enciclopedie. Mitologia și religia orientului mijlociu*, traducere de Gherasim Țic, București, Editura Nemira, 2003
23. LURKER, Manfred, *Lexicon de zei și demoni. Nume. Funcții. Simboluri/Atribute*, traducere în limba română de Adela Motoc, București, Editura Enciclopedică, 1999
24. MANOLESCU, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură*, Pitești, Editura Paralela 45, 2008
25. MARINO, Adriano, *Dintr-un dicționar de idei literare*, ediție și text îngrijit de Florina Ilis și Rodica Frentiu, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2010
26. MARTINI, Fritz, *Istoria literaturii germane de la începuturi până în prezent*, în românește de Eugen Filotti și Adriana Hass, cuvânt înainte de Liviu Rusu, cu un studiu critic de Tudor Olteanu, București, Editura Univers, 1972
27. MICU, Dumitru, *Istoria literaturii române de la creația populară la postmodernism*, București, Editura Saeculum I. O., 2000
28. NEGOIȚESCU, I., *Istoria literaturii române (1800-1945)*, ediția a II-a, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002
29. PIRU, Al., *Istoria literaturii române*, București, Editura „Grai și Suflet – Cultura Națională”, 1994
30. POP, Ion, *Dicționar analitic de opere literare românești*, vol. A-M, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2007

31. POP, Ion, *Dicționar analitic de opere literare românești*, vol. II N-Z, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2007
32. SANDERS, Andrew, *Scurtă istorie Oxford a literaturii engleze*, traducere, prefață și note de Mihaela Anghelescu-Irimia, traducerea tabelului cronologic și indice de Dorin-Mugur Popovici, București, Editura Univers, 1997
33. *** *The New Encyclopaedia Britannica*, volume 17, *Micropaedia*, founded 1768, 15th edition, 1993
34. *** *The New Encyclopaedia Britannica*, volume 24, *Micropaedia*, founded 1768, 15th edition, 1993
35. *** *The New Encyclopaedia Britannica*, volume 25, *Micropaedia. Knowledge in Depth*, founded 1768, 15th edition, 1993
36. *** *The New Encyclopaedia Britannica*, volume 26, *Micropaedia*, founded 1768, 15th edition, 1993
37. *** *The New Encyclopaedia Britannica*, volume I, *Micropaedia*, founded 1768, 15th edition, 1993
38. *** *The Oxford companion to English literature*, fifth edition, edited by Margaret Drabble, Oxford University Press, 1985
39. TIMAR, Magdalena, OLARIU, Constantin, *Mic dicționar biblic*, București, Editura Uranus, 1992
40. VIANU, Tudor, *Studii de literatură universală și comparată*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, București, Editura Academiei Republicii Populare Române, f. a.

Periodice

1. MEEKS, Wayne A., *The Image of the Androgyne: Some Uses of a Symbol in Earliest Christianity* in *History of Religions*, Vol. 13, No. 3 (Feb., 1974), The University of Chicago Press

Siteografie

1. ALEXE, Dan, *Introducere în alchimie: Misterul Catedralelor (Le Mystère des Cathédrales) de Fulcanelli și alchimia ca yoga erotică*
<https://cabalinkabul.wordpress.com/2017/08/18/introducere-in-alchimie-misterul-catedralelor-le-mystere-des-cathedrales-de-fulcanelli-si-alchimia-ca-yoga-erotica/> accesat la data de 03.11.2017, ora 14:05
2. ELLIS, David, *Love and sex in D. H. Lawrence*, Clemson University Press, South Carolina,
https://books.google.ro/books?redir_esc=y&hl=ro&id=it3jsgEACAAJ&q=Lady+chatterley#v=snippet&q=Lady%20chatterley&f=false, accesat la data de 22.11.2019, ora 15:49
3. *Lady Chatterley's Lover and a propos of 'Lady Chatterley's Lover'*, edited by Michael Squires, Cambridge University Press, 2002
https://books.google.ro/books?id=iFFsm8V2h1YC&printsec=frontcover&dq=Lady+chatterley&hl=ro&sa=X&ved=0ahUKEwj769X59_3lAhUNpIsKHfyABEUQ6AEIMjAB#v=onepage&q=Lady%20chatterley&f=false accesat la data de 22.11.2019, ora 15:56
4. MAIER, Emanuel, *The psychology of C. G. Jung in the works of Hermann Hesse*, July 1999
<http://hesse.projects.gss.ucsb.edu/papers/maier.pdf> accesat la data de 22.11.2019, ora 16:28
5. *The first and second Lady Chatterley novels*, edited by Dieter Mehl and Christa Jansohn, Cambridge University Press, 2001
https://books.google.ro/books?id=mLfrIT7C9uEC&printsec=frontcover&dq=Lady+chatterley&hl=ro&sa=X&ved=0ahUKEwjAIYDR_P3lAhXLUJoKHYq1D3UQ6AEIPDAC#v=onepage&q=Lady%20chatterley&f=false accesat la data de 22.11.2019, ora 16:02